

vama, upoznavajući faktore nekadašnje hrvatske vlade na tragediju domaće kućevne industrije, i čuvajući ime hrvatske provenijencije svim eksportnim objektima, a poslije rata jedno žarište u organizaciji zagrebačkog etnografskog muzeja g. Berger je dosljedno svom poznijem životnom cilju omogućivao i domaću nauku, namičući joj sredstva, te je u tome od početka pratio i nastojanje »Narodne Starine«, neprestano je zadužujući svojim interesom i svojim akcijama koje su vidjele i koje će još vidjeti rezultate i u ovom časopisu, ako mu izvjesne sile i neprilike ne prekrate nastojanje. Od početka izlaženja pa sve do ove godine »Narodna Starina« važila je naime i kao organ zagrebačkog Etnografskog Muzeja, čijem počasnom ravnatelju ona želi i dalje svestrano produženje dostojnoga životnoga djela.

* Muzej grada Zagreba. Na žalost se veoma kasno počelo pomišljati na to, da se stvori muzej od najvažnijih gradova našega slovjenskoga Juga. Muzej Grada Zagreba, onoga grada, koji je kroz osam stotina godina bio branič i simbol hrvatskoga naroda, grada, koji je primajući ponude iz cijeloga svijeta poradio, da nam narod nikada ne propadne i ne zahiri. Ni u najtežim vremenima turskoga gospodstva, ni za teške vladavine Magjara...! Jer za čudo je, (a možda tek samo dokaz njegove vječne vitalne snage), da baš nije premnogo gledao u historiju, u prošlost, već više u budućnost. Pa tako se tek teškom mukom posabralo nešto za taj muzej, a to je bilo tim potrebnije, što se Zagreb počeo neobično naglo razvijati, pa se veoma brzo gube dokumenti minulih epoha, ma da se na njihovom radu osnovao život sadašnjice. Nije tek slučajno Varaždin dobio svoj veoma lijepi muzej prije Zagreba!

Zadatak Muzeja Grada Zagreba jest velik. Treba prikupiti sve, što se odnosi na razvitak grada, sve što je još kadro dokumentirati život građana u različnim epohama. Mnogo je toga do danas pohranjeno u drugim muzejima, mnogo je zakopano u arhivima, pa će mnogo vremena proći, dok se ti dokumenti iskopaju. A napose je na žalost nestalo mnogo i premnogo spomenika crkvenoga života, a Zagreb je od stoljeća bio centar duhovnog života cijeloga hrvatskoga naroda. Treba prikupiti svu rastrkanu literaturu o Zagrebu za kasnije istraživače. Tako još sto i sto stvari, da Gradski Muzej u Zagrebu bude doista ono, što može i mora da bude.

Nevolja je, što se ne može pravo početi s radom, ponajprije radi pomanjkanja valjanih prostorija. Danas je Muzej Grada Zagreba smješten u suterenu Umjetničkog pa-

viljona, koji je sve prije no zgodan za muzej. (U prostorijama, gdje je nekoć bila kafana, a i ta se nije mogla uzdržati). Nu pomišlja se na izvedbu takove muzejske zgrade, koja bi bez buke i pompe posvema odgovarala svojoj svrsi. Dakako, to je tek pjesma budućnosti. Međutim opet je sreća, da su i takove prostorije pronađene u vrijeme, kad su zagrebačke Hrvatice priredile milenijsku kulturno-historijsku izložbu, pa se jedan dio izložaka združio sa onim materijalom, što su ga »Braća Hrvatskoga Zmaja« prikupila za Muzej Grada Zagreba. Tako je nastao Muzej onakav, kako ga sada vidimo.

Za sada vrše poslove ravnatelj muzeja (g. prof. Gj. Szabó) i jedan činovnik (g. S. Pužar). Glavna je briga uzdržavanje već pribranoga materijala, te sređivanje novih akvizicija. Stariji građani rado povjeravaju svoje tečevine muzeju, na čemu im posebna hvala, ali kako je život grada donio veoma brzu mijenu žiteljstva, pa kako je baš stari dio građana veoma naglo poslije rata osiromašio, ne može sve da poklanja. Gradski Muzej u Zagrebu pohađa godišnje otprilike 3000 posjetilaca. U programu je Gradskog Muzeja u Zagrebu pribiranje građe, koja se odnosi na starije doba do XX. stoljeća, pa onda napose doba Vrhovca, Gaja, Jelačića i Štrosmajera, pa sve do naših dana. A na žalost posvuda ima velikih praznina! Osobito za doba prije XIX. stoljeća.

Kakav će biti budžet Gradskog Muzeja u Zagrebu dosad još nije odlučeno. Muzeji su dosta skupe institucije, kad treba, da rade i žive. Inače su suvišne. A prije svega potrebno je da se Gradskom Muzeju u Zagrebu omogući barem objamom skromno glasilu, da se tu priopće rezultati rada, jer publiciranje po našim novinama mnogo je dakako komotnije, ali za tren dva, sve je opet pokopano i nedokučivo. Utješno je, što kod sviju faktora postoji želja, da se ta pitanja povoljno riješe. Najpreča je potreba, da se saberu sva »zagradiensia«, da se popuni muzejski arhiv, u koji ulaze svi sastavci o Zagrebu sadašnjosti i prošlosti, pa da se sve, što je vrijedno fiksira u slikama i snimkama prije no iščezne. A početak je već dobro učinjen. Ali napredak Gradskog Muzeja u Zagrebu ne odvisi samo o muzejskim radenicima, već i o onoj publici, za koju je muzej stvoren, od Zagrepčana samih!

* U vrijeme, kada je pokretan ovaj časopis te par godina poslije »Narodna Starina« jedina je isticala važnost prošloga rada Hrvatskoga starinar-skog društva u Kninu predlažući obnovu ove zanemarivane akcije (isp. I.